

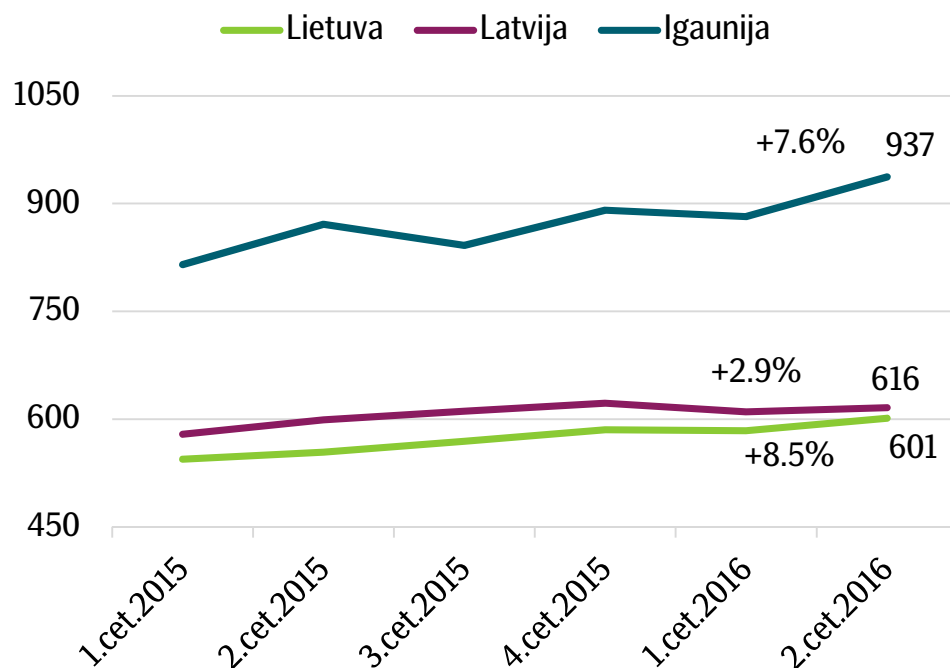
Baltic Household Outlook

Cik finansiāli droši jūtas Baltijas iedzīvotāji?

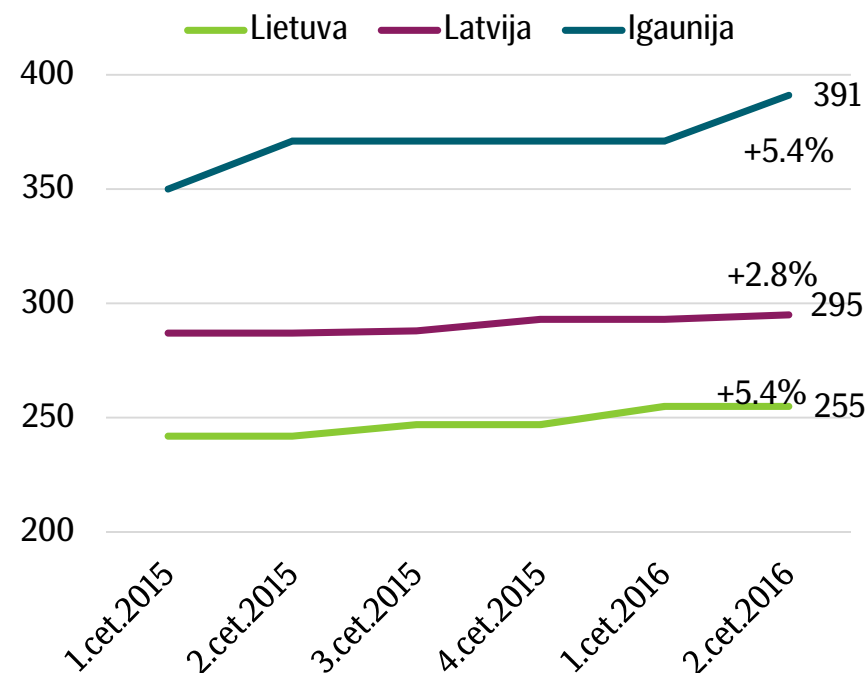
Edmunds Rudzītis, SEB bankas
ekonomists

Statistika uzrāda situācijas uzlabošanos: ienākumi turpina palielināties...

Vidējā neto darba samaksa (EUR)

Vidējā vecuma pensija (EUR)

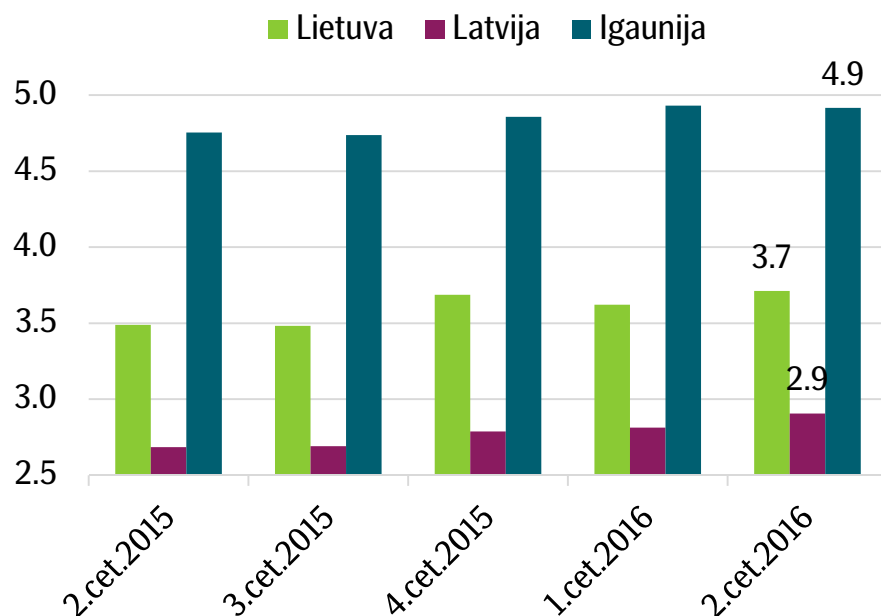

Dati: Nacionālie statistikas biroji

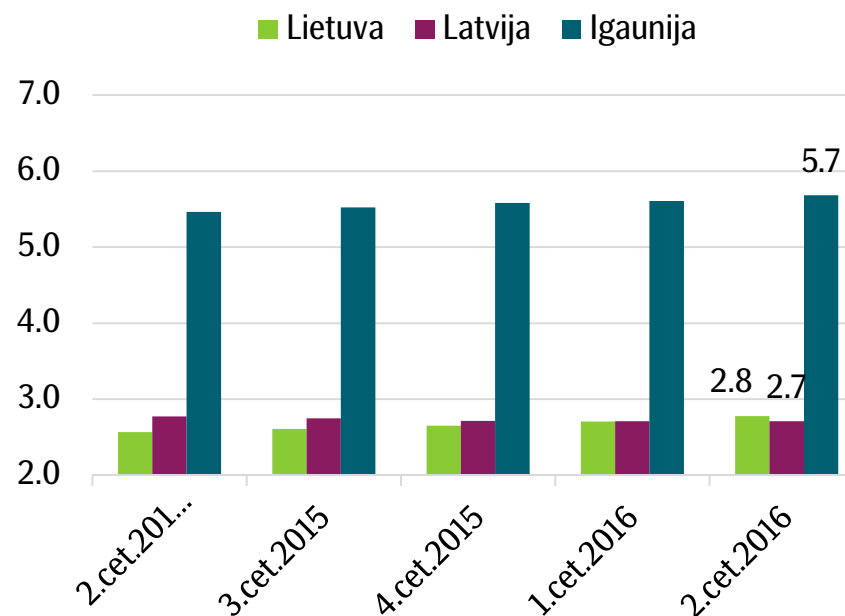
- Bezdarba rādītāji turpina samazināties. Gada laikā Lietuvā bezdarba līmenis krities par 1.4 procentpunktiem, Latvijā – par 0.3 procentpunktiem, Igaunijā nav mainījies. Igaunijā bezdarba līmenis joprojām viszemākais (6.5% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem).
- Inflācija zema, pirktspēja uzlabojas

... un aktīvu apjoms palielinās, pieaug interese par kredītu ņemšanu

Depozītu apjoms uz vienu iedzīvotāju (tūkst. EUR)

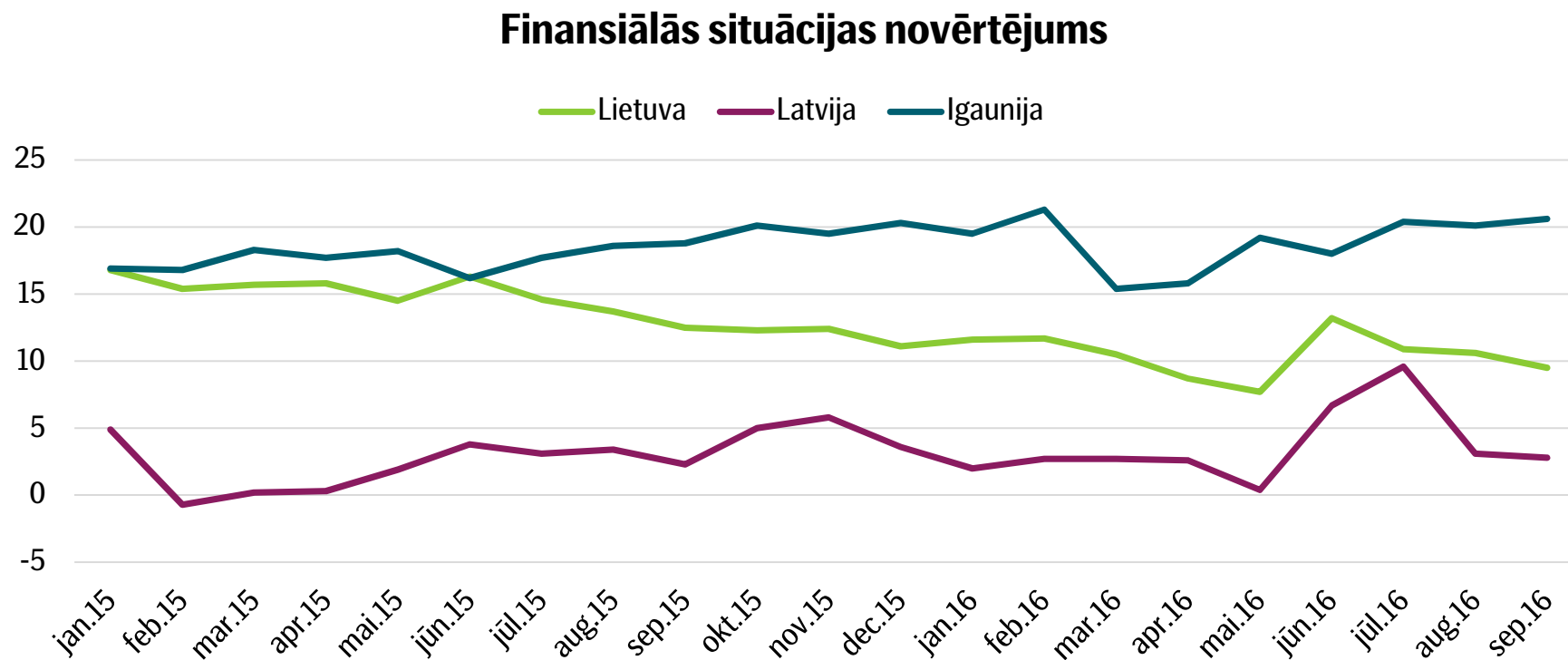
Kredītu apjoms uz vienu iedzīvotāju (tūkst. EUR)

Dati: Centrālās bankas

- Vidējie noguldījumi gada laikā pieauguši par 8.2% Latvijā, 6.4% Lietuvā un 3.4% Igaunijā. Latvijā noguldījumu apmērs uz vienu iedzīvotāju joprojām zemākais (2907 EUR)
- Kredītiestāžu izsniegto kredītu apjoms uz vienu iedzīvotāju pieaudzis Lietuvā (8.2%) un Igaunijā (4%). Latvijā tas sarucis par 2.4%.

...bet statistikas uzlabošanās nav tik acīmredzama iedzīvotāju uztverē

Dati: Eurostat

- Turīgākajām mājsaimniecībām ir būtiska ietekme uz uzkrājumu un kredītu statistiku
- Statistikas cipari bieži vien ir kā «vidējā temperatūra slimmnīcā», turklāt neatspoguļo iedzīvotāju finansiālās situācijas novērtējumu

Mājsaimniecību finansiālās drošības indekss

Mērķis:

- Izmērīt iedzīvotāju kopējo apmierinātību ar finansiālo situāciju
- Izmērīt mājsaimniecību finansiālo drošību (noteikt mājsaimniecību ievainojamību iespējamo ekonomisko šoku gadījumā)
- Noteikt, kuri finansiālie rādītāji un kādā veidā ietekmē mājsaimniecību kopējo apmierinātību ar savu finansiālo situāciju
- Veikt salīdzinājumu ar pārējām Baltijas valstīm

Metodoloģija:

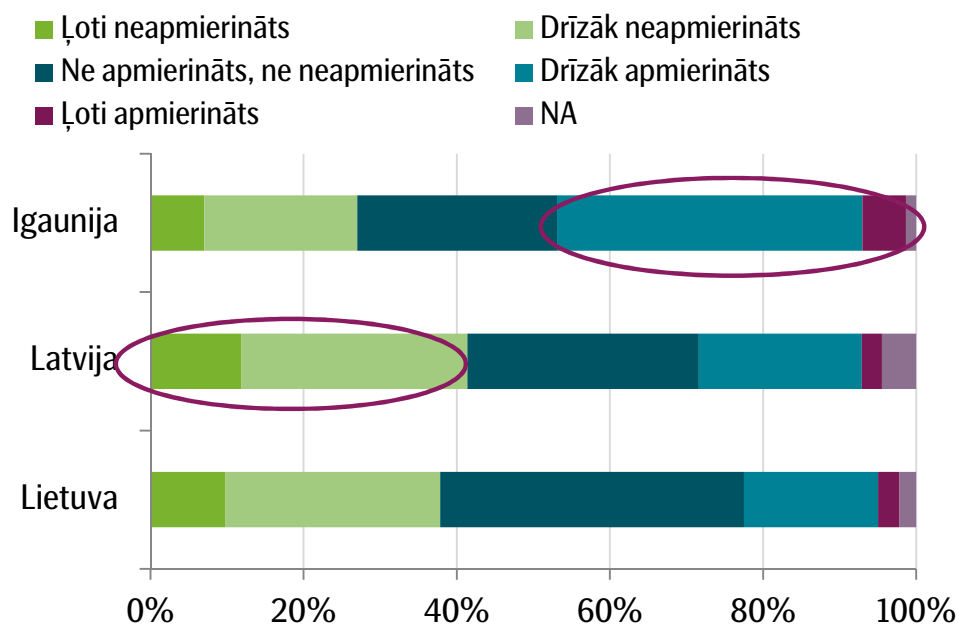
Aptauja (~1000 respondenti katrā no Baltijas valstīm; aptaujas veikšanas laiks – 2016.gada vasara)

- Uzkrājumi un to pietiekamība (likvidie aktīvi ienākumu samazināšanās gadījumā)
- Parādu apjoms (iespējas samazināt izdevumus un/vai aizņemties ienākumu samazināšanās gadījumā)
- Ienākumu pietiekamība (iespējas samazināt izdevumus ienākumu krišanās gadījumā un/vai iespējas veikt uzkrājumus)
- Apmierinātība ar personīgo/ģimenes finansiālo situāciju
- Ienākumu izmaiņu novērtējums
- Gaidas par ienākumu izmaiņām nākotnē

Apmierinātība ar finansiālo situāciju

Latvijas iedzīvotāju apmierinātība ar personīgo/ģimenes finansiālo situāciju ir viszemākā starp Baltijas valstīm

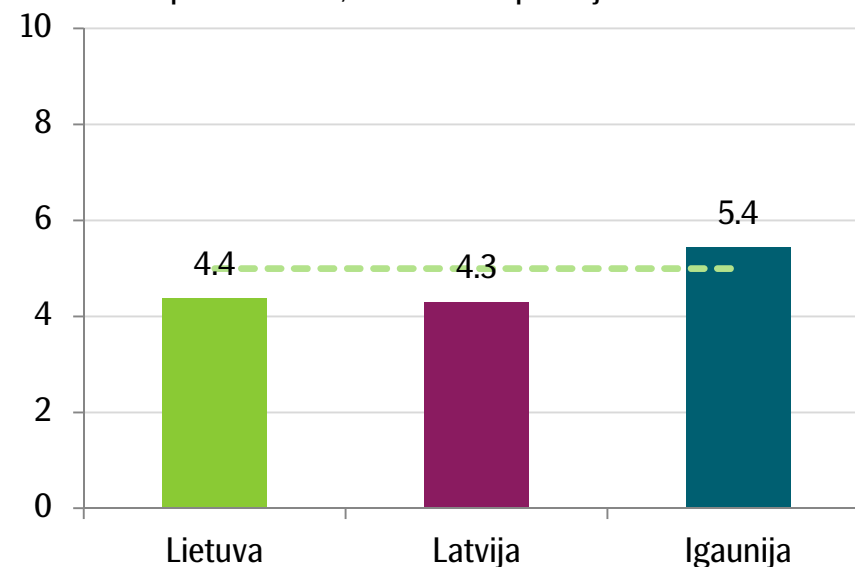
Nemot vērā Jūsu aktīvus, uzkrājumus, parādus un kredītus, vai Jūs esat vai neesat apmierināts/-a ar Jūsu pašreizējo finansiālo situāciju?

- 41% Latvijas iedzīvotāju ir neapmierināti ar savu finansiālo situāciju, 30% to novērtējuši neitrāli un tikai 23% ir vairāk vai mazāk apmierināti.

Finansiālās apmierinātības indekss

0 – pilnīga neapmierinātība; 10 - pilnīga apmierinātība; 5 – neitrālā pozīcija

- Latvijā un Lietuvā apmierināto ar savu finansiālo situāciju ir mazāk nekā to, kuri nav apmierināti ar finansiālo situāciju.
- Igaunijā iedzīvotāji jūtas finansiāli drošāki – 46% pauduši apmierinātību.

Apmierinātības līmenis atšķirīgs dažādās vecuma, izglītības, nodarbinātības un ienākumu grupās

Vairāk apmierināts ar finansiālo situāciju

- Latvietis
- 25-34 gadi
- Ienākumi virs 500 eiro
- Augstākā izglītība
- Augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs; nodarbojas ar uzņēmējdarbību
- Dzīvo kādā no Latvijas pilsētām ārpus Rīgas

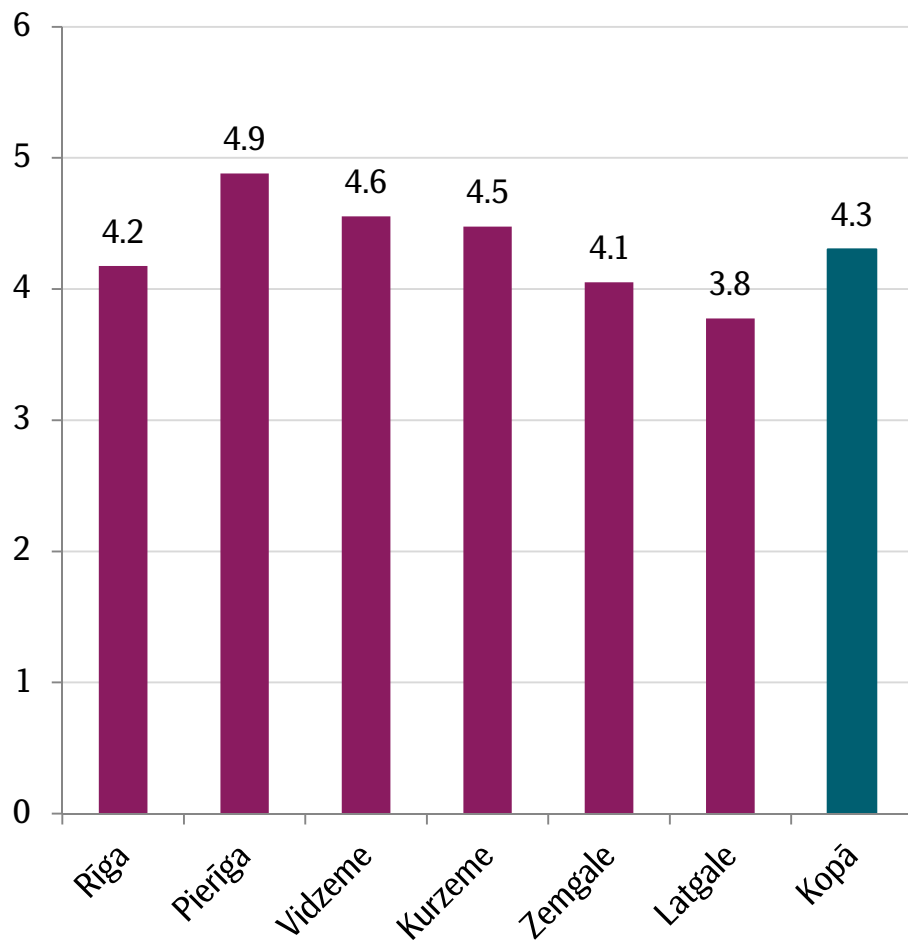
Mazāk apmierināts ar finansiālo situāciju

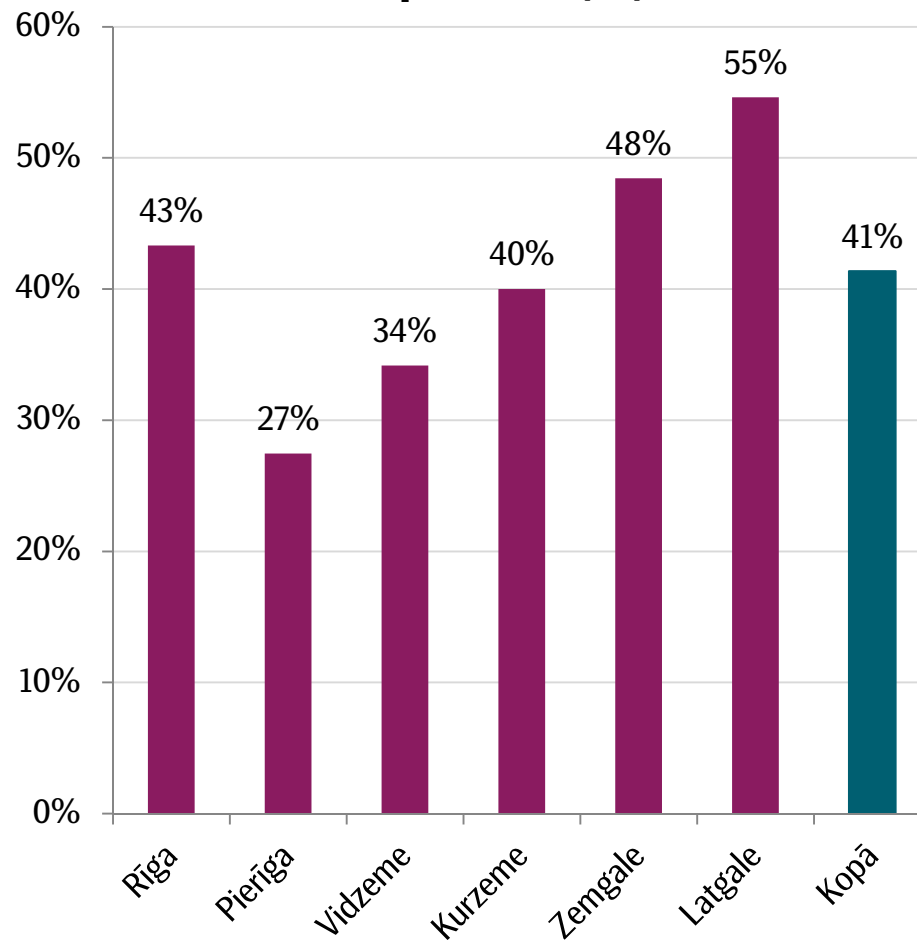
- Citu tautību pārstāvis
- 55-74 gadi
- Ienākumi līdz 300 eiro
- Pamatizglītība
- Pensionārs vai bezdarbnieks
- Dzīvo laukos vai Latgalē

Finansiālās apmierinātības reģionālā karte

Finansiālās apmierinātības indekss

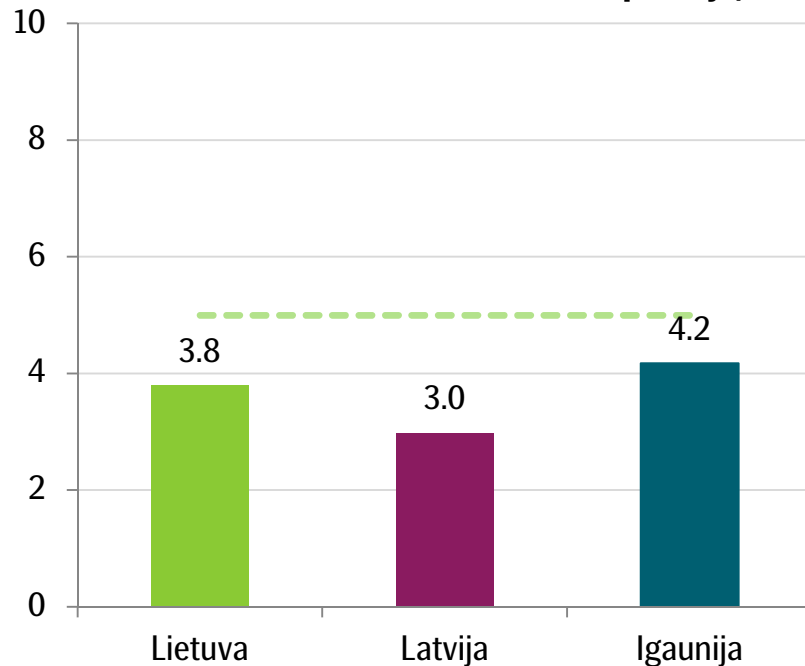
Ar finansiālo situāciju neapmierināto īpatsvars (%)

Uzkrājumi

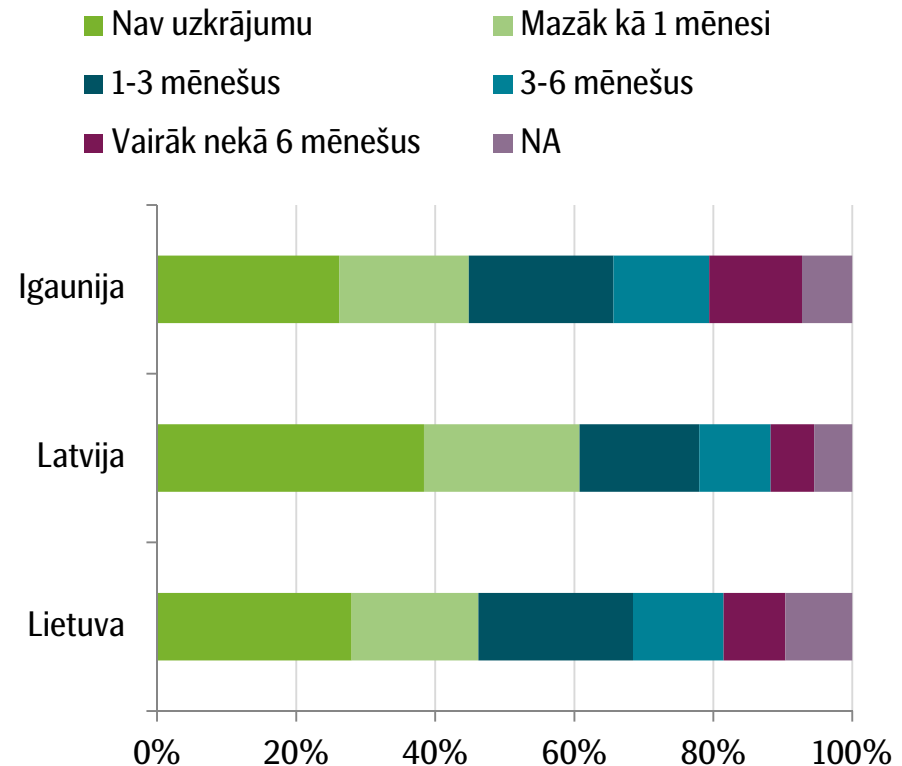
Tikai nelielai daļai iedzīvotāju ir «finansiālās drošības spilvens»

Uzkrājumu pietiekamības indekss
(0 = nav uzkrājumu; 10 = uzkrājumi vairāk nekā 6 mēnešiem, 5 – neitrālā pozīcija)

- Latvijas iedzīvotāji ir finansiāli visievainojamākie.
- Ienākumu zaudēšanas gadījumā lielai daļai būtu būtiski jāsamazina izdevumi.

Ja uz kādu noteiktu laika periodu Jūs zaudētu savu regulāro ienākumu avotu, cik ilgi Jūs spētu izdzīvot ar saviem pašreizējiem finanšu uzkrājumiem?

Finansiālā drošība mazāka gados jauniem iedzīvotājiem, ar zemu izglītības līmeni un nelieliem ienākumiem

Veido uzkrājumus biežāk nekā pārējie

- Precējies vai dzīvo ar partneri
- Ienākumi virs 500 eiro
- Augstākā izglītība
- Vadītājs

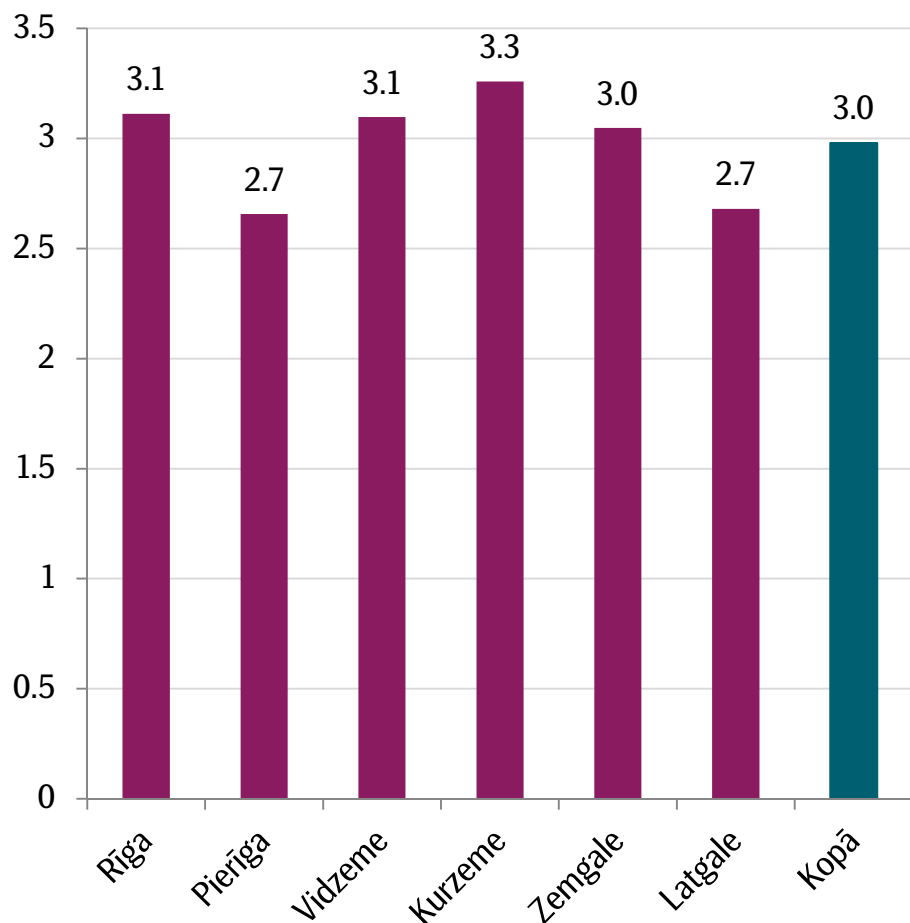
Uzkrājumus neveido vai dara to reti

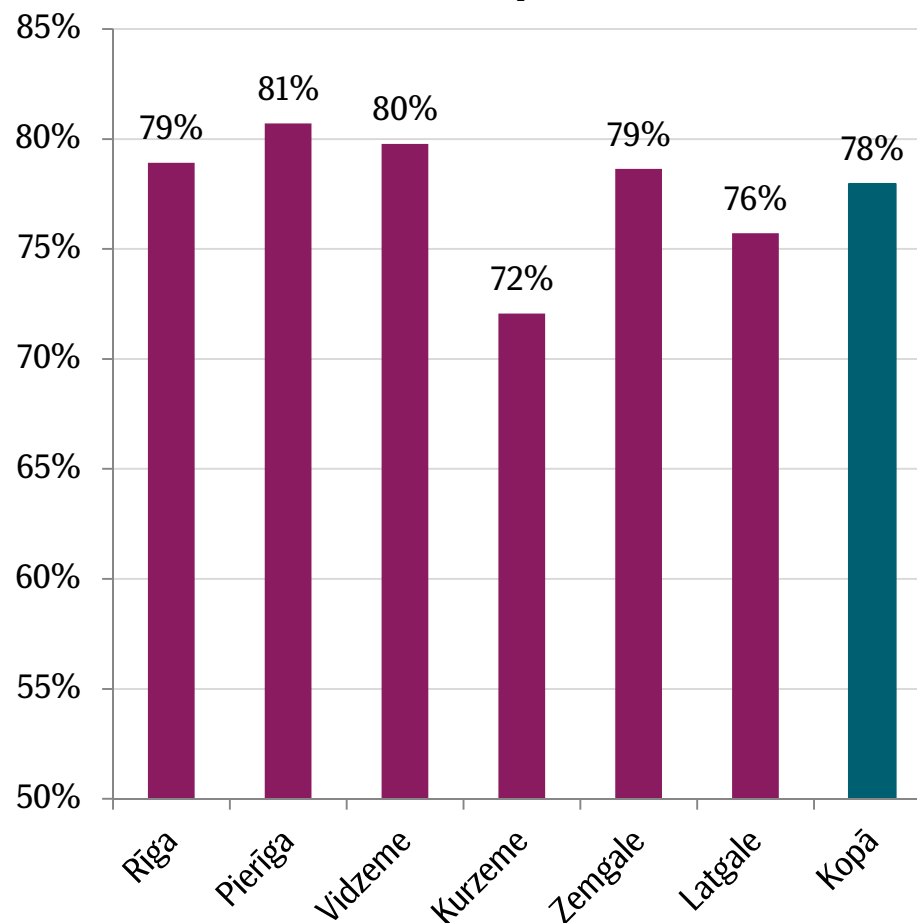
- 18-24 gadi
- Neprecējies
- Ienākumi līdz 300 eiro
- Pamatizglītība
- Students vai bezdarbnieks

Uzkrājumu pietiekamības reģionālā karte

Uzkrājumu pietiekamības indekss

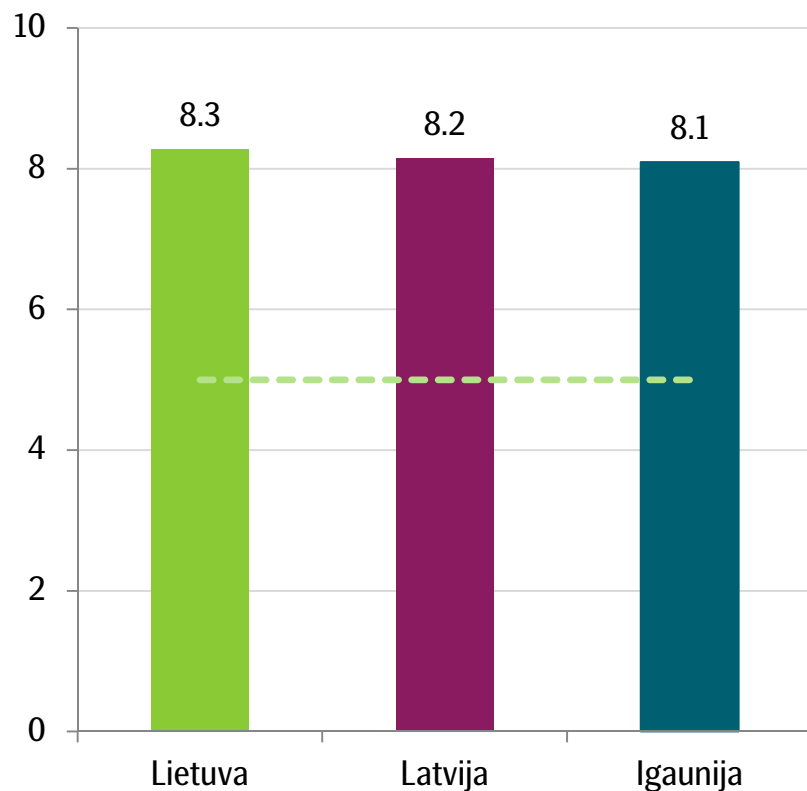
Iedzīvotāju, kuri ar saviem uzkrājumiem spētu iztikt mazāk nekā 3 mēnešus, īpatsvars (%)

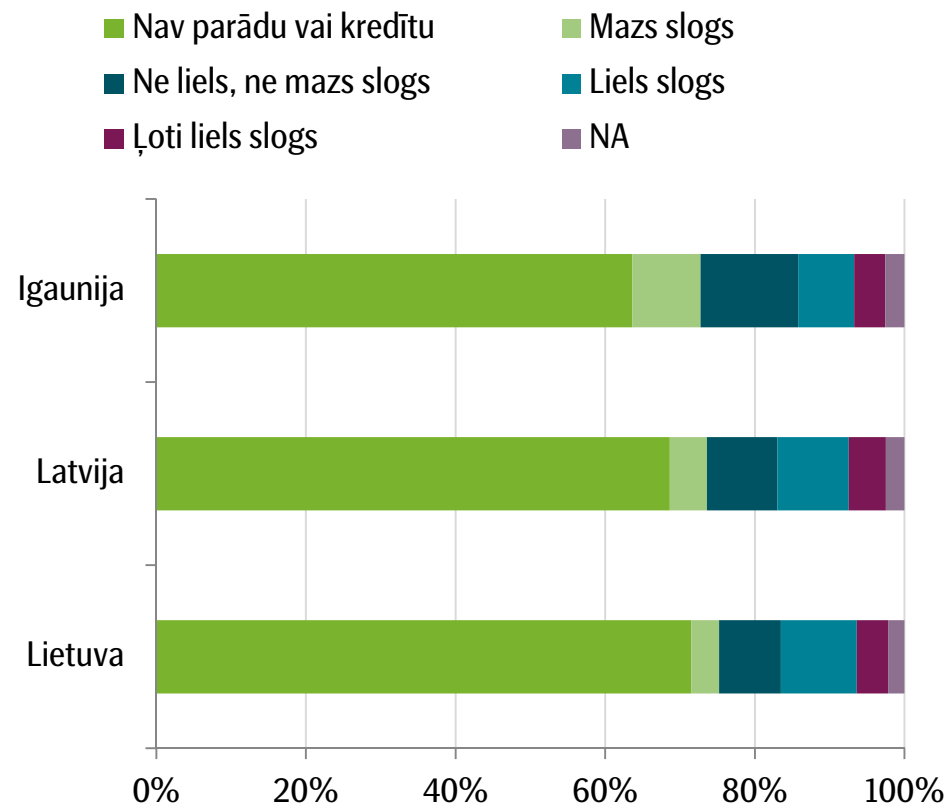
Parādsaistības

Lai arī pārmērīgas parādsaistības nav plaši izplatīta problēma Baltijas valstīs...

Pārmērīgu kredītsaistību indekss
(0 – ļoti liels slogs; 10 – nav parādu;
5 – neitrālā pozīcija)

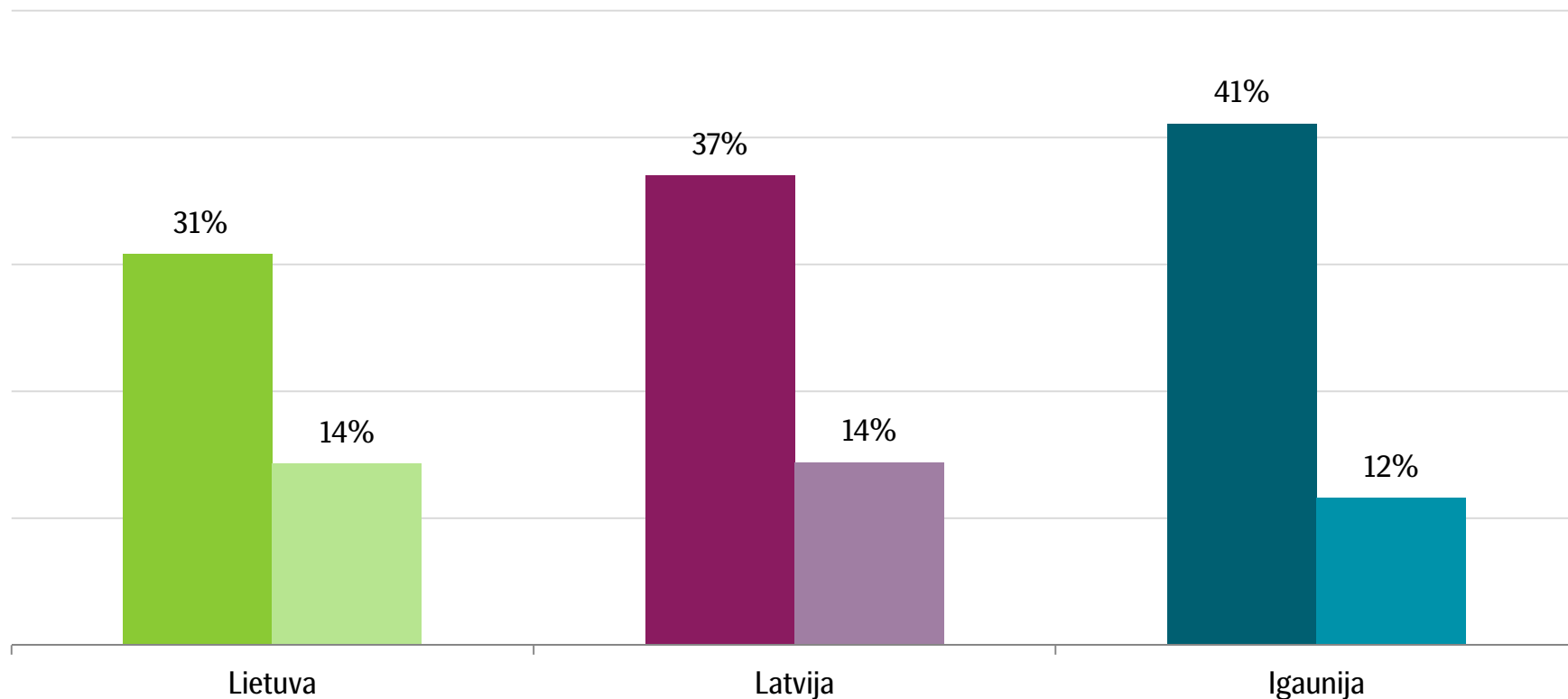
Cik lielu slogu Jums rada Jūsu kredītu vai parādu atmaksa?

... daļai parādu atmaksa sagādā būtiskas problēmas

Iedzīvotāji ar kredītsaistībām un lielu kredītu/parādu slogu
(% no kopējā iedzīvotāju skaita)

■ Ir kredītsaistības/parādi ■ Kredītu/parādu atmaksa nozīmē lielu un ļoti lielu slogu

Procentuāli visvairāk parādsaistību ir 35-44 gadus vecajiem iedzīvotājiem

Parādsaistību slogs mazāks

- 55-74 gadi
- Augstākā izglītība
- Augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs; pašnodarbinātais
- Dzīvo Pierīgā

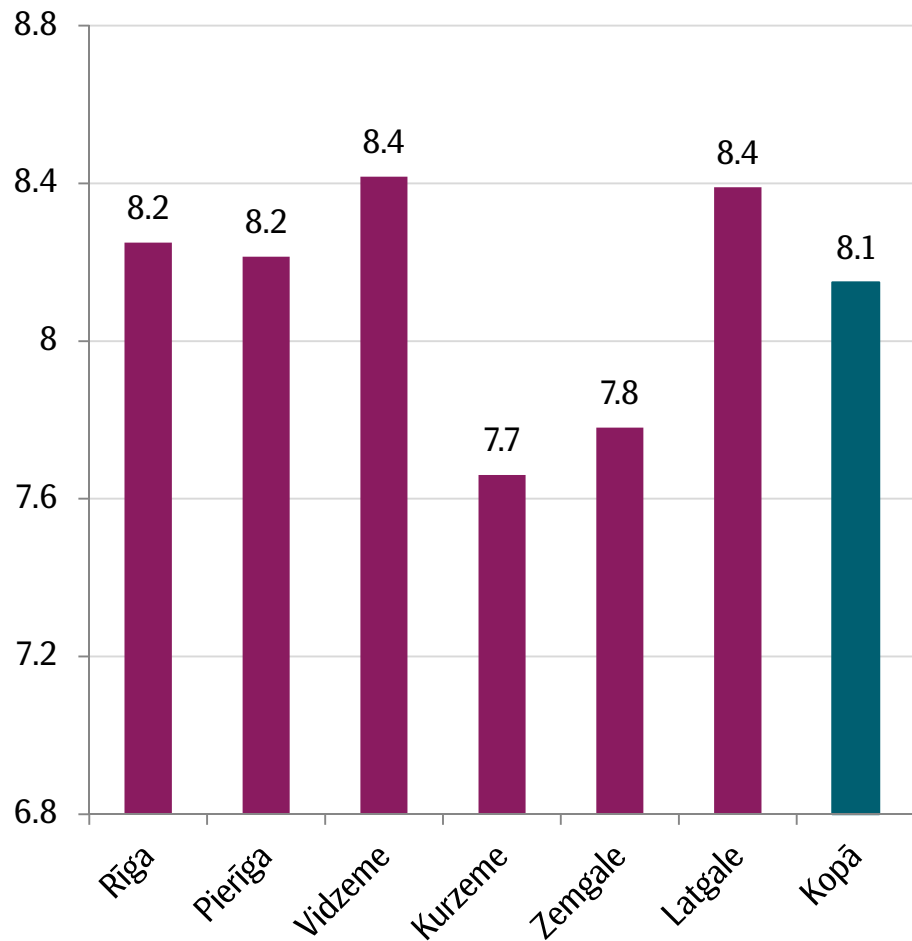
Parādsaistību slogs lielāks

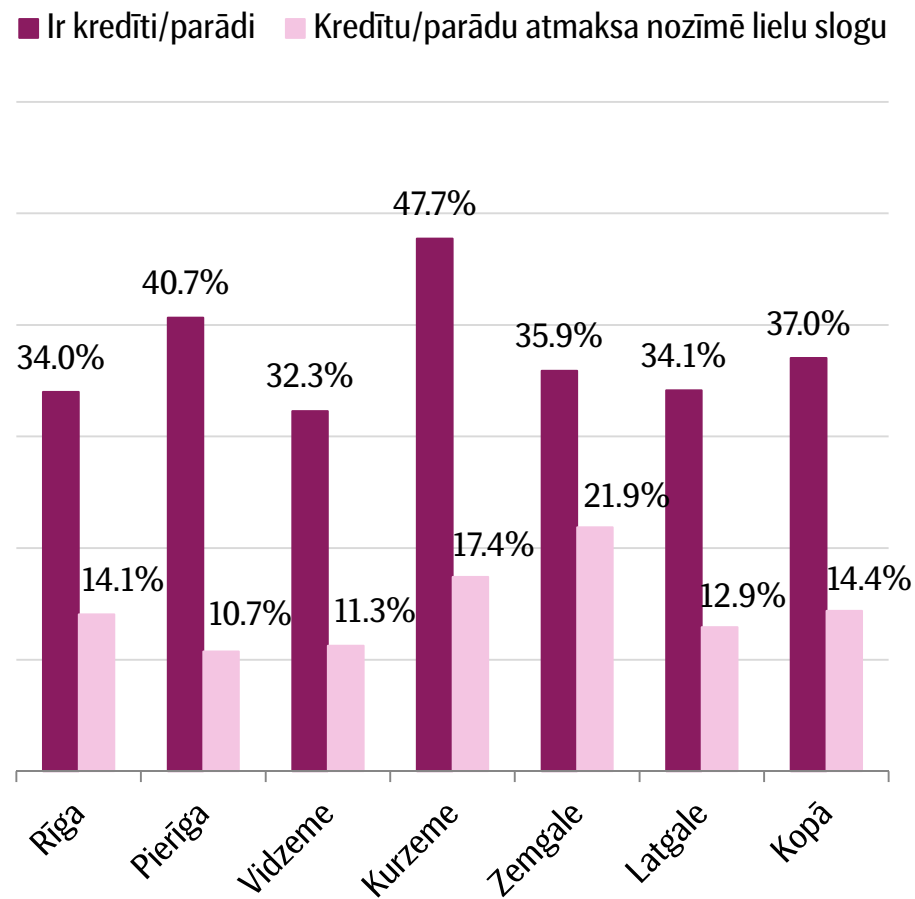
- 35-44 gadi
- Ienākumi līdz 300 eiro
- Pamatizglītība
- Bezdarbnieks vai strādnieks
- Dzīvo Zemgalē vai Kurzemē

Parādsaistību reģionālā karte

Pārmērīgu kredītsaistību indekss

Iedzīvotāji ar kredītsaistībām un lielu kredītu/parādu slogu (% no kopējā iedzīvotāju skaita)

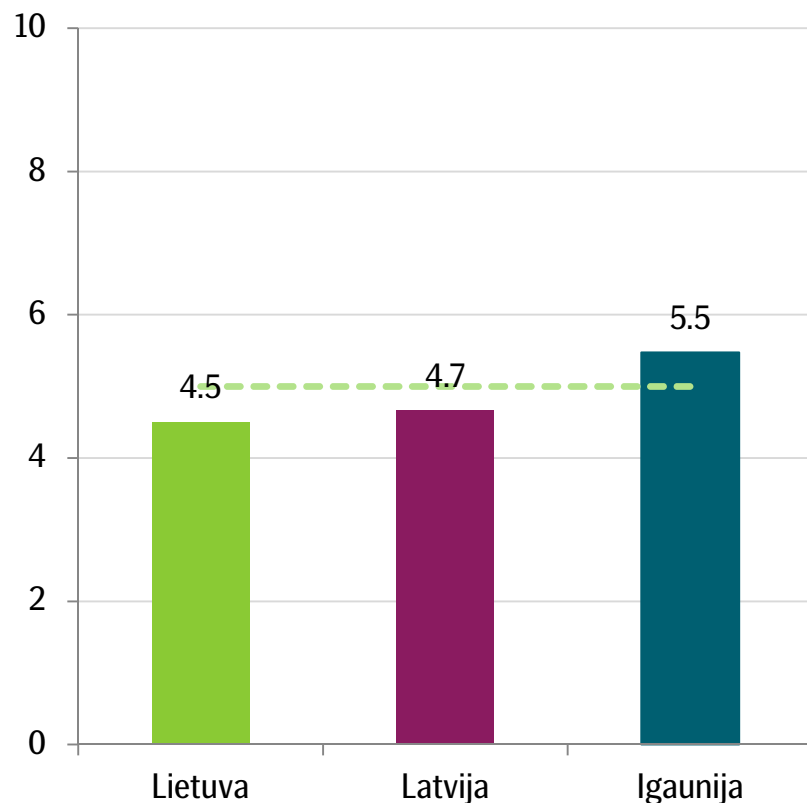

Ienākumu pietiekamība

Ienākumu pietiekamība korelē ar statistikas datiem

Ienākumu pietiekamības indekss

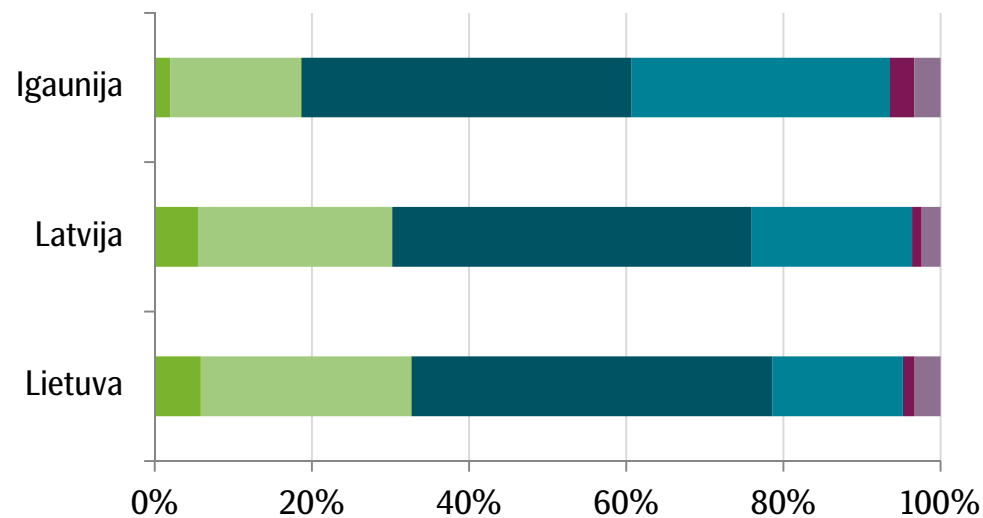
(0 – trūkst līdzekļu pat pārtikai; 10 – var atļauties jebko; 5 – neitrālā pozīcija)

➤ Igaunijā mazāks ir to iedzīvotāju īpatsvars, kuri dzīvo «no rokas mutē»

Kurš no minētajiem apgalvojumiem vislabāk atspoguļo Jūsu ģimenes finansiālo situāciju?

- Ienākumi ir nepietiekami pat pārtikas iegādei
- Ienākumi ir pietiekami, lai iegādātos pārtiku, tomēr nepietiek naudas apgērba iegādei
- Ienākumi ir pietiekami pārtikas un apgērba iegādei, un varam pat nedaudz uzkrāt, tomēr tie ir nepietiekami lielu pirkumu veikšanai
- Varam atļauties veikt dažus lielus pirkumus, bet nevaram atļauties nopirkt ļoti dārgas lietas
- Varam atļauties iegādāties, ko vien vēlamies
- NA

Ienākumu nepietiekamība biežāk ir gados vecākiem, iedzīvotājiem ar pamatizglītību un bezdarbniekiem

Ienākumu pietiek

- 35-44 gadi
- Precējies vai dzīvo ar partneri
- Ienākumi virs 500 eiro
- Augstākā izglītība
- Vadītājs vai uzņēmējs
- Dzīvo Pierīgā

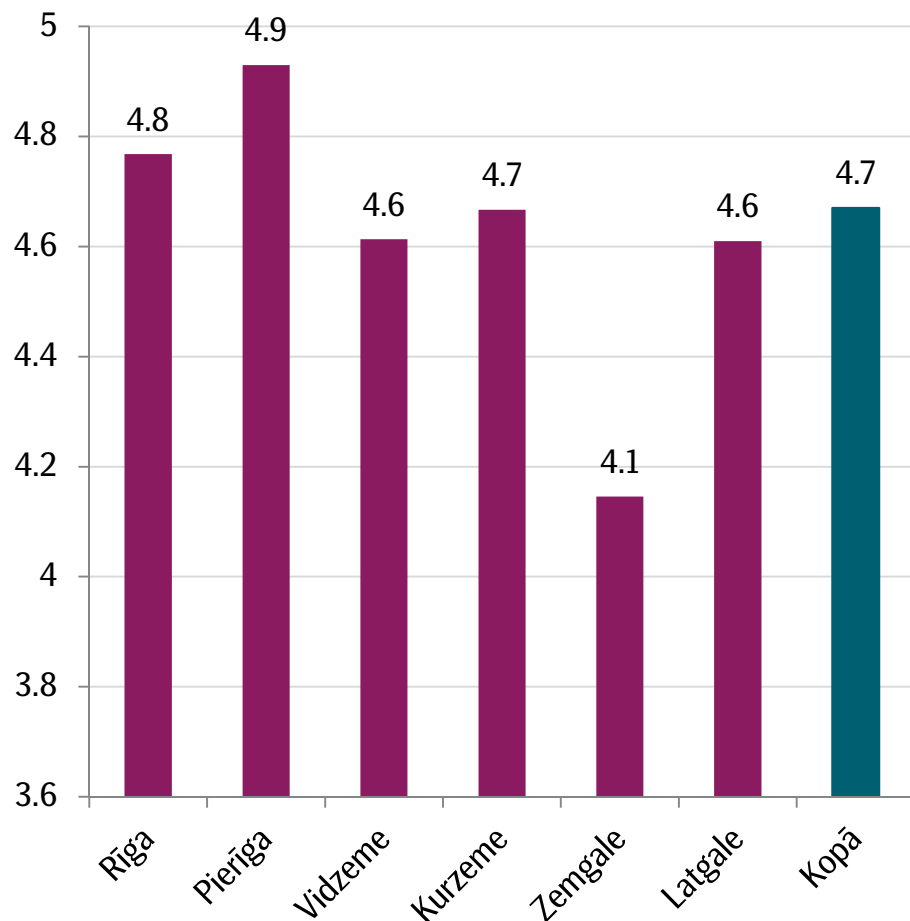
Ienākumu nepietiek

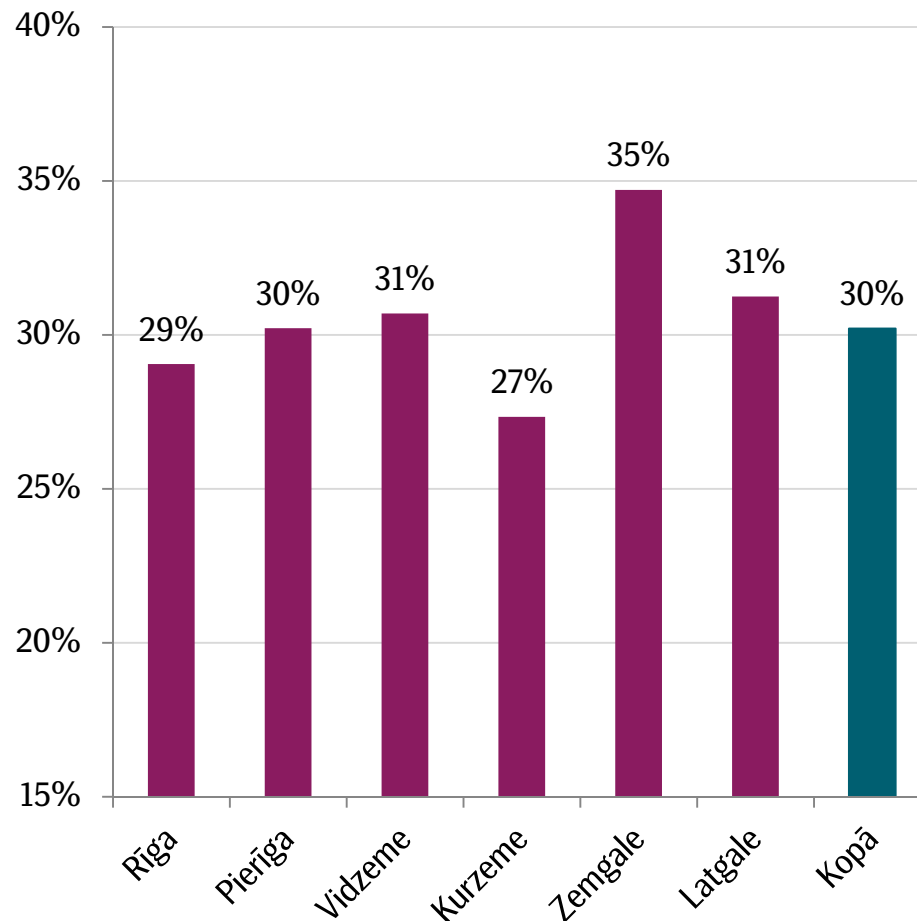
- 55-74 gadi
- Dzīvo viens vai atraitnis
- Ienākumi līdz 300 eiro
- Pamatizglītība
- Bezdarbnieks vai pensionārs
- Dzīvo Zemgalē

Ienākumu pietiekamības reģionālā karte

Ienākumu pietiekamības indekss

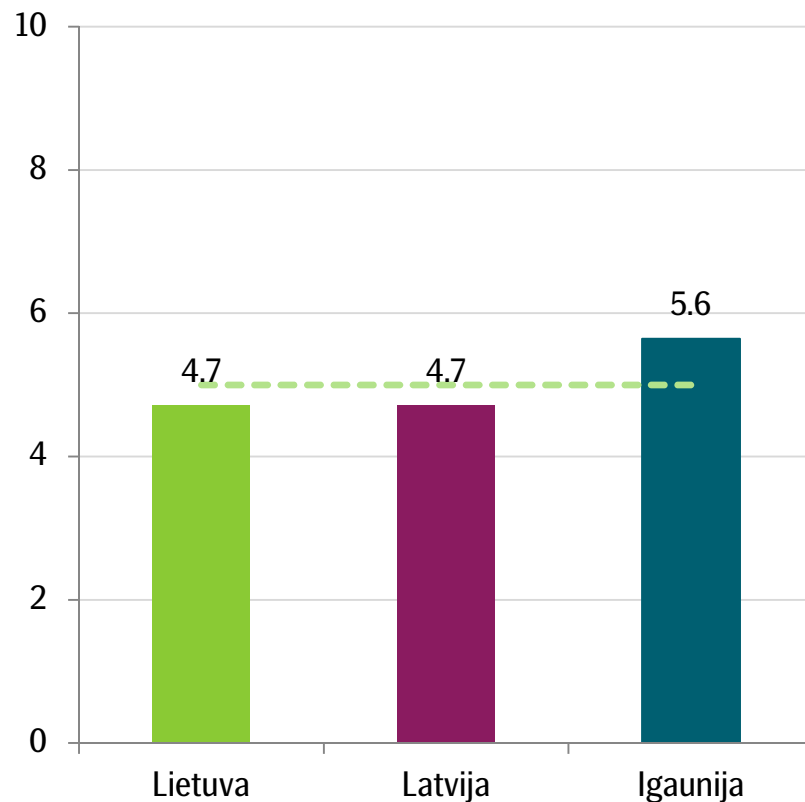
Iedzīvotāju, kuriem ienākumi ir nepietiekami pamatvajadzību apmierināšanai, īpatsvars (%)

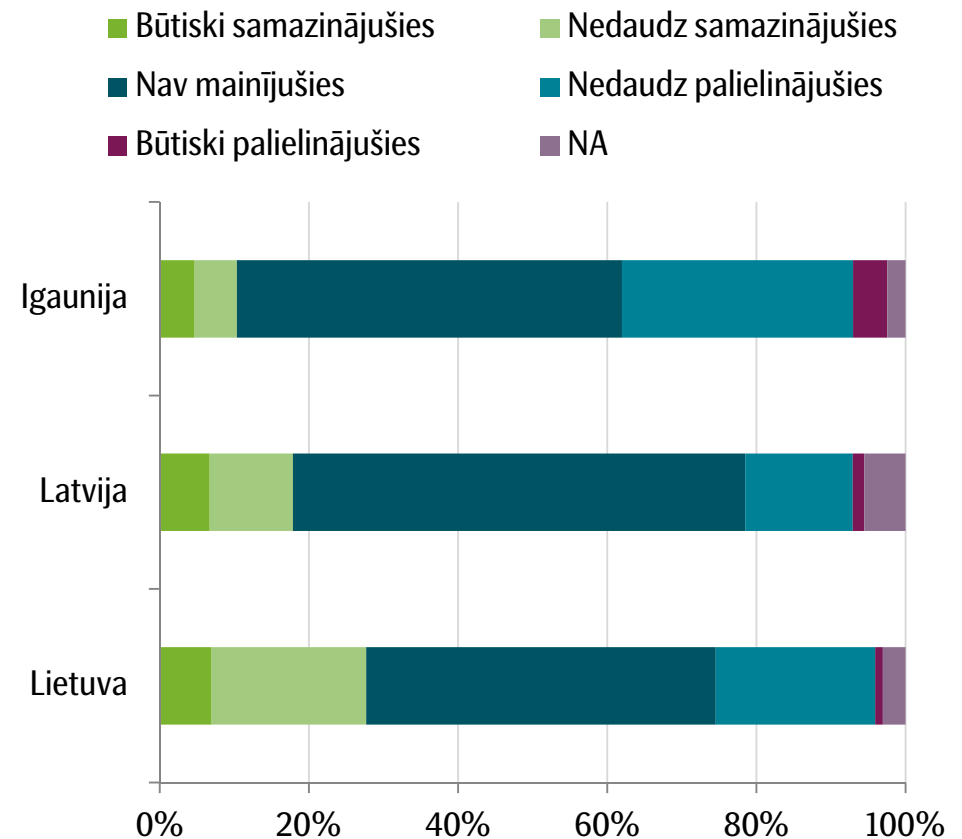
Ienākumu izmaiņas pēdējā gada laikā

Lietuvā vairāk iedzīvotāju norāda uz ienākumu samazinājumu, Igaunijā – ienākumu pieaugumu

Ienākumu izmaiņu indekss
(0 – ienākumi kritušies būtiski; 10 – ienākumi pieauguši būtiski; 5 – neitrālā pozīcija)

Vai un kā mainījušies Jūsu personīgie ienākumi pēdējo 12 mēnešu laikā?

Ienākumu kāpums biežāk 25-34 gadus veciem, augstāku ienākumu saņēmējiem un individuālā darba veicējiem

Ienākumu palielināšanās

- 25-34 gadi
- Ienākumi virs 500 eiro
- Augstākā izglītība
- Vadītājs; uzņēmējs vai pašnodarbinātais
- Strādā valsts sektorā
- Dzīvo kādā no pilsētām Vidzemē vai Kurzemē

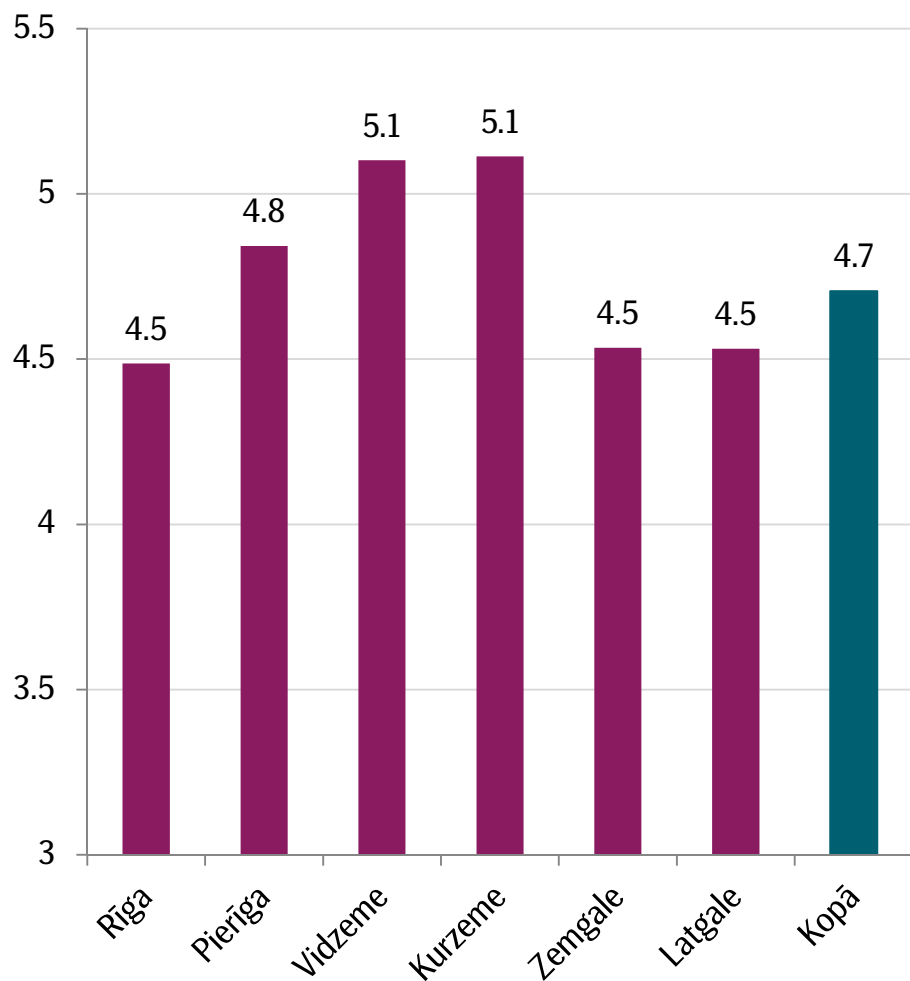
Ienākumu samazināšanās

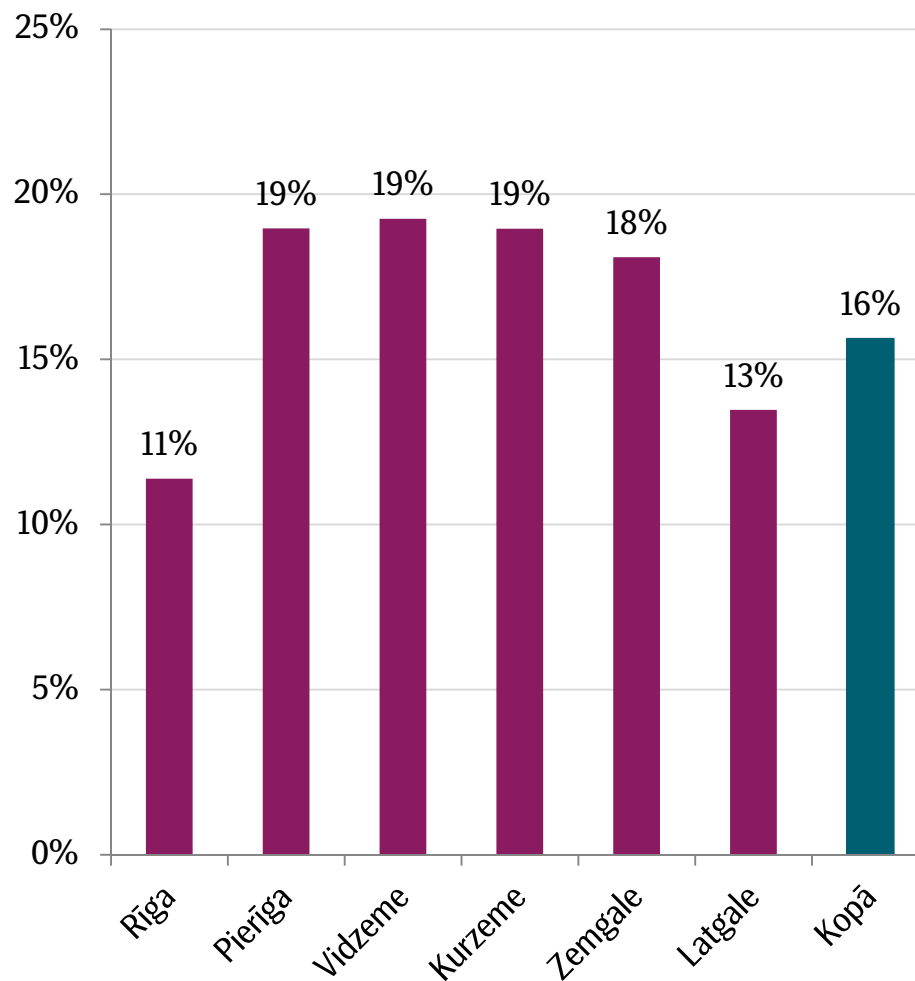
- Ienākumi līdz 300 eiro
- Pamatizglītība
- Bezdarbnieks vai mājsaimniece
- Dzīvo Rīgā vai Latgalē

Ienākumu izmaiņu reģionālā karte

Ienākumu izmaiņu indekss

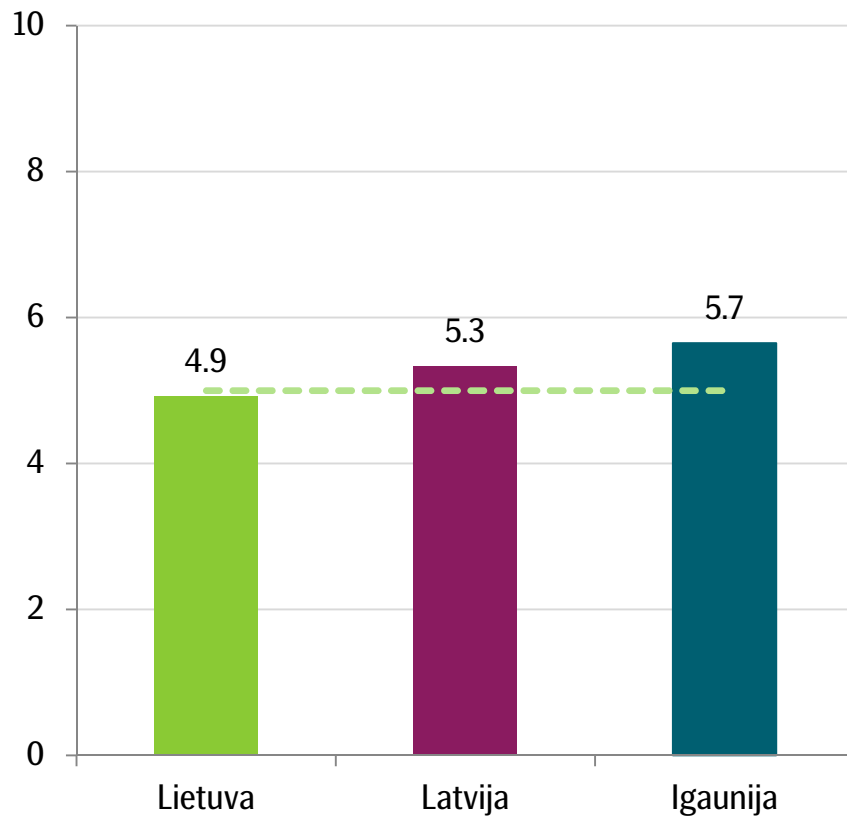
Iedzīvotāju skaits, kuri norāda uz ienākumu kāpumu (%)

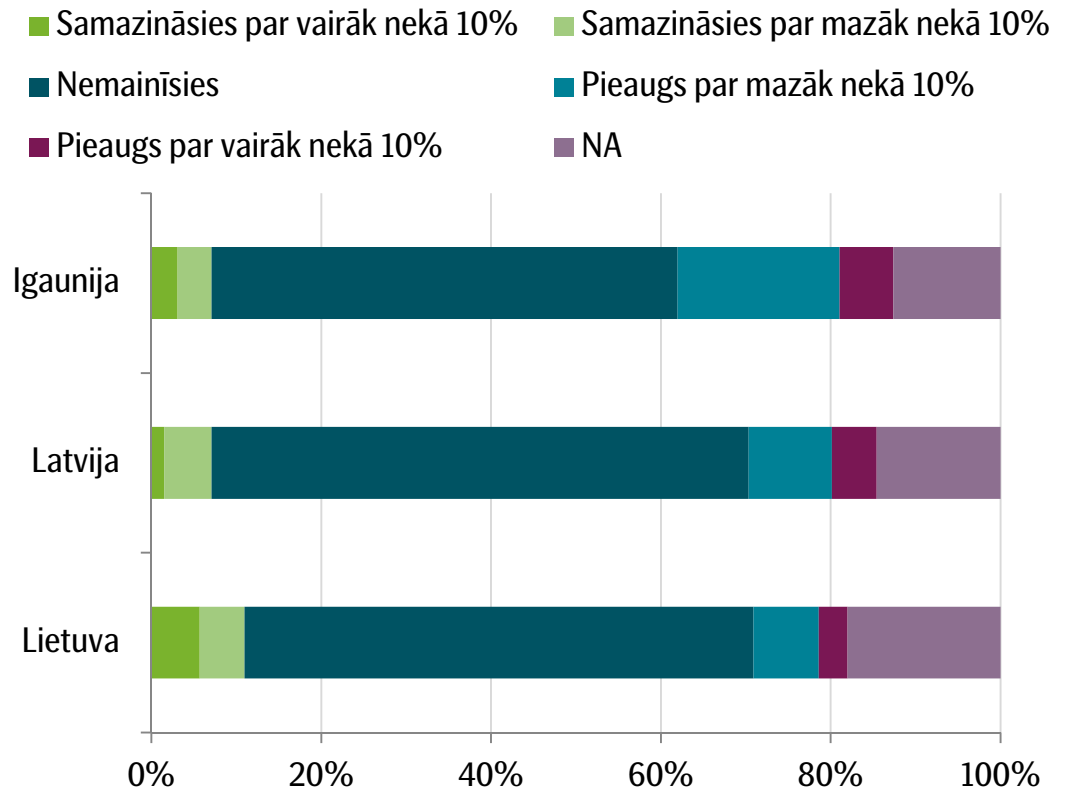
Ienākumu izmaiņas tuvākajā nākotnē

Optimistiskākie uz ienākumu pieaugumu nākamgad ir Igaunijas iedzīvotāji

Ienākumu gaidu indekss
(0 – ienākumi kritīsies būtiski; 10 – ienākumi pieaugs būtiski; 5 – neitrālā pozīcija)

Kādas izmaiņas personīgo ienākumu apmērā Jūs sagaidāt tuvāko 12 mēnešu laikā?

Gados jaunie un individuālā darba veicēji visoptimistiskākie attiecībā uz ienākumu kāpumu

ienākumi pieaugs

- 18-24 gadi
- Nodarbināts privātajā sektorā
- Uzņēmējs vai pašnodarbinātais, kā arī students un bezdarbnieks
- Dzīvo laukos vai kādā pilsētā Vidzemē

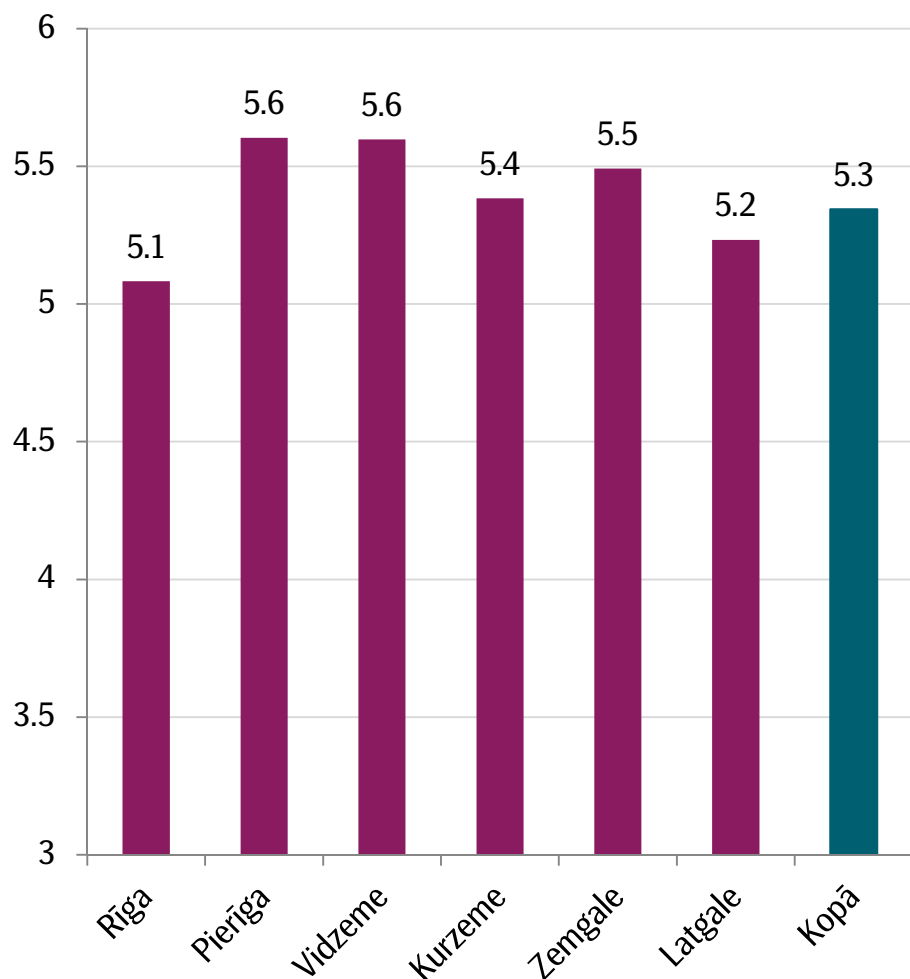
ienākumi nepalielināsies vai samazināsies

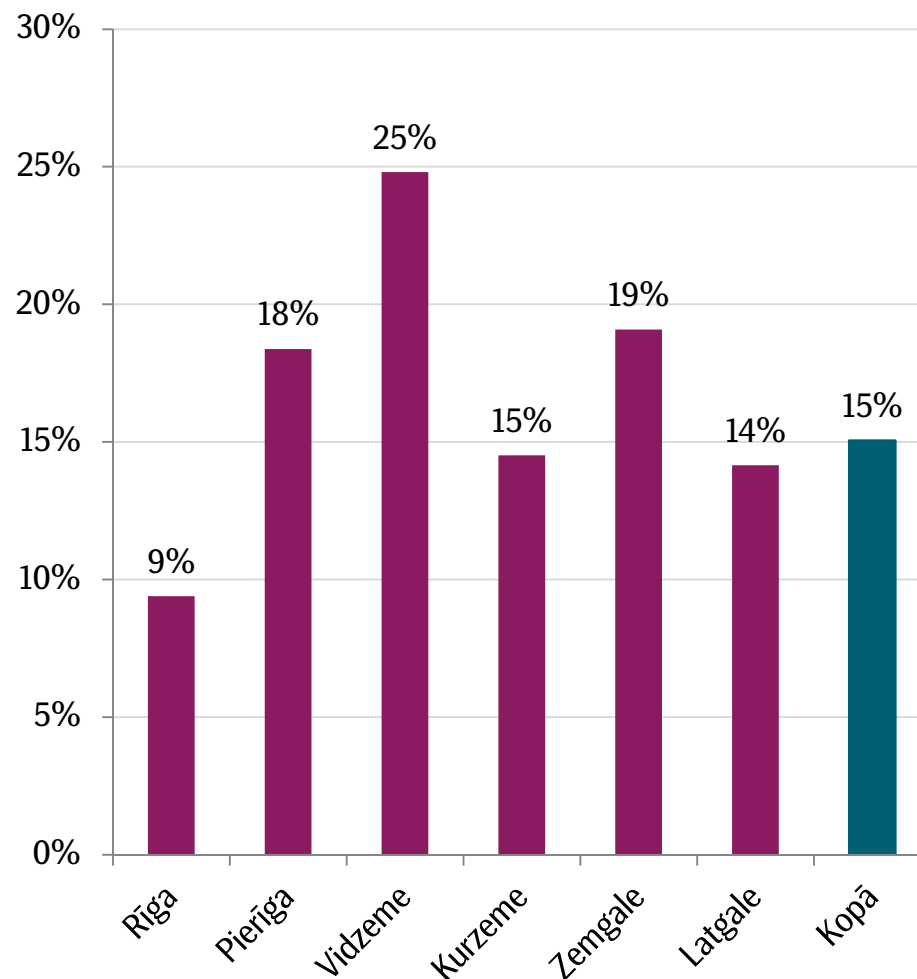
- 35-44 gadi
- Augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs
- Dzīvo Rīgā

Ienākumu gaidu reģionālā karte

Ienākumu gaidu indekss

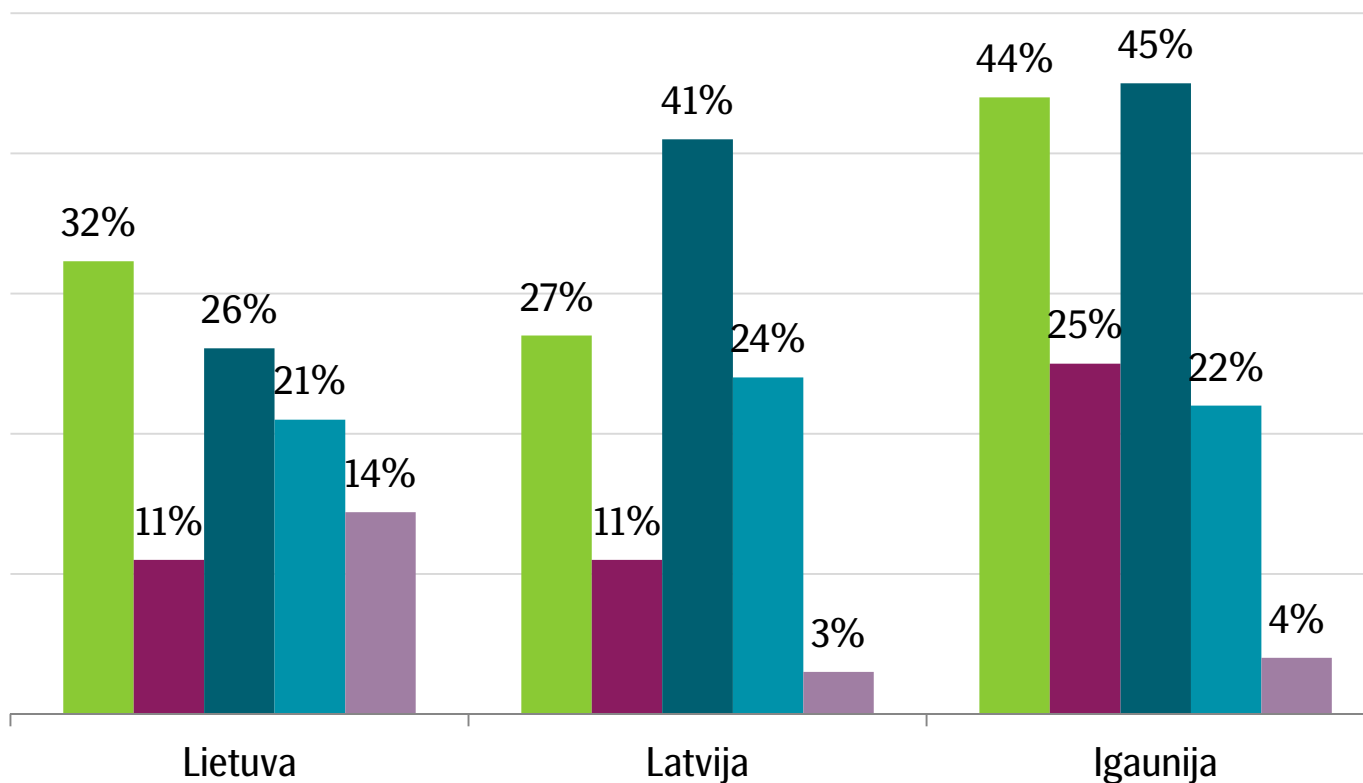

Iedzīvotāju skaits, kuri sagaida ienākumu kāpumu (%)

Latvijas iedzīvotāju apmierinātību ar savu finansiālo situāciju visvairāk ietekmē ienākumu līmenis

■ Uzkrājumi ■ Parādu slogs ■ Ienākumu pietiekamība ■ Ienākumu izmaiņas ■ Ienākumu gaidas

- Ar finansiālo apmierinātību visciešākā korelācija Latvijā ir ienākumu līmenim, Igaunijā ienākumu lielumam un uzkrājumu apjomam, savukārt Lietuvā uzkrājumu esamība visvairāk ietekmē apmierinātību ar finansiālo situāciju
- Parādsaistību esamība netiek pienācīgi novērtēta visās trijās Baltijas valstīs

Paldies! Jautājumi?

Edmunds Rudzītis, SEB bankas
ekonomists